ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 17ης Δεκεμβρίου 2010 *

Στην υπόθεση Τ-460/08,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Aresu και A. Caeiros,

ενάγουσα,

κατά

Acentro Turismo SpA, με έδρα το Μιλάνο (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους A. Carta και G. Murdolo, δικηγόρους,

εναγομένη,

με αντικείμενο αγωγή που άσκησε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 153 ΕΑ με την οποία ζητεί να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει τα ποσά που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οφείλει, εντόκως, σε εκτέλεση της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών 349-90-04 TL ISP I, που αφορά την οργάνωση ταξιδίων για επίσημες αποστολές που ζήτησε το Κοινό Κέντρο Ερευνών,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. E. Martins Ribeiro, πρόεδρο, Σ. Παπασάββα και N. Wahl (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Φεβρουαρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Συμβατικό πλαίσιο

1 Στις 6 Απριλίου 1990, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Euratom), εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνήψε με την εταιρία Acentro Divisione Turismo SpA, που στη συνέχεια ονομάστηκε Acentro Turismo SpA (στο εξής: Acentro), τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών αριθ. 3949-90-04 TL ISP I (στο εξής: σύμβαση).

2 Η σύμβαση πρόβλεπε ότι η Acentro θα οργανώνει, προς το συμφέρον της Επιτροπής, ταξίδια για επίσημες αποστολές που ζητεί το Κοινό Κέντρο Ερευνών (CCR) που βρίσκεται στην Ispra (Ιταλία).

3 Κατά το άρθρο 2.1 της συμβάσεως, η σύμβαση συνήφθη για αρχική διάρκεια ισχύος δύο ετών από 1ης Οκτωβρίου 1990. Στη συνέχεια παρατάθηκε κατά τέσσερα έτη, με μία πρώτη τροποποίηση που υπεγράφη στην Ispra στις 11 Αυγούστου 1992, και, στη συνέχεια, κατά έξι έτη, με δεύτερη τροποποίηση που υπεγράφη στην Ispra στις 7 Ιουλίου 1994 και τέλος κατά έξι μήνες με τρίτη τροποποίηση που υπεγράφη στην Ispra στις 9 Σεπτεμβρίου 1996.

4 Κατά το άρθρο 6.2 της συμβάσεως, η Acentro όφειλε να συμπληρώνει τρεις φορές κάθε μήνα τα αναλυτικά τιμολόγια για εισιτήρια που εξέδιδε και στη συνέχεια να τα αποστέλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής μαζί με άλλους πίνακες ενδεχομένων εξόδων. Οι εν λόγω υπηρεσίες στη συνέχεια θα τα εξοφλούσαν εντός εξήντα ημερών από την ημέρα υποβολής τους.

5 Στο άρθρο 7 της συμβάσεως προβλέπεται ότι η Acentro αναγνωρίζει στην Επιτροπή τρία είδη χρηματικών αξιώσεων:

— προμήθεια υπολογιζόμενη «με βάση το 3 % των ποσών που αφορούν την υπηρεσία εκδόσεων διεθνών αεροπορικών εισιτηρίων» (άρθρο 7.1)·

— συμμετοχή στα έξοδα χρήσεως και συντηρήσεως από την Acentro των χώρων που έχει θέσει στη διάθεσή της η Επιτροπή εντός των εγκαταστάσεων Ispra, και ιδίως τα έξοδα καθαρισμού, θερμάνσεως, κλιματισμού και ηλεκτρισμού, σύμφωνα με τις παραμέτρους που καθορίζονται στο παράρτημα 1 της συμβάσεως (άρθρο 7.2)·

— την ανάληψη των εξόδων συνήθως λειτουργίας και εκτελέσεως των καθηκόντων που της είχαν ανατεθεί καθώς και των εξόδων τηλεφώνου, τηλετύπου και τηλεαντιγράφου (άρθρο 7.3).

6 Κατά το άρθρο 8 της συμβάσεως, η Επιτροπή όφειλε να διαβιβάζει κάθε εξάμηνο στην Acentro τιμολόγιο σχετικά με τις προαναφερθείσες χρηματικές αξιώσεις που η Acentro όφειλε να εξοφλήσει εντός τριάντα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής.

7 Το άρθρο 15 της συμβάσεως όριζε τα ακόλουθα:

«15. 1 Η παρούσα σύμβαση διέπεται από την ιταλική νομοθεσία.

15. 2 Σε περίπτωση αμφισβητήσεως, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι το μόνο αρμόδιο να επιλαμβάνεται διαφορών μεταξύ των συμβαλλομένων σχετικά με την παρούσα σύμβαση.»

8 Η σύμβαση πρόβλεπε επίσης, κατά το άρθρο 1341, δεύτερο εδάφιο, του ιταλικού αστικού κώδικα, ότι η συνομολογουμένη ρήτρα διαιτησίας έπρεπε να υπογραφεί και δεύτερη φορά με χωριστή πράξη.

9 Το άρθρο 1341, δεύτερο εδάφιο, του ιταλικού αστικού κώδικα ορίζει ότι «[…] οι παρεκκλίσεις από την αρμοδιότητα της δικαστικής αρχής είναι ανίσχυρες αν δεν συνομολογηθούν ρητά εγγράφως.»

Ιστορικό της διαφοράς

10 Μετά τη λήξη της συμβάσεως στις 31 Μαρτίου 1997, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι η Acentro δεν είχε εξοφλήσει δύο τιμολόγια που είχε εκδώσει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 8 της συμβάσεως, και συγκεκριμένα:

— το τιμολόγιο αριθ. 97170/REE της 19ης Μαΐου 1997, για ποσό 1 566 571 ιταλικών λιρών (ITL), που αφορούσε τα έξοδα για τη διάθεση των χώρων για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 1996 έως 31 Μαρτίου 1997·

— το τιμολόγιο αριθ. 97182/REE της 19ης Μαΐου 1997, για ποσό 75 042 795 ITL, που αφορούσε την προμήθεια 3 % επί της υπηρεσίας εκδόσεως διεθνών αεροπορικών εισιτηρίων για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 έως 31 Μαρτίου 1997.

11 Με επιστολή της 2ας Σεπτεμβρίου 1997, η Επιτροπή κάλεσε την Acentro να καταβάλει τα ποσά των δύο τιμολογίων εντός δεκαπέντε ημερών μετά την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής.

12 Με έγγραφο της 12ης Σεπτεμβρίου 1997, η Acentro απάντησε στην επιστολή της Επιτροπής της 2ας Σεπτεμβρίου 1997. Με την απάντησή της παρατήρησε, αφενός, ότι από το συνολικό ποσό των 76 609 366 ITL που ζητεί η Επιτροπή πρέπει να αφαιρεθεί το υπολογιζόμενο σε 22 257 166 ITL, ποσό που της όφειλε η Επιτροπή. Αφετέρου, δήλωσε την πρόθεσή της να μην εξοφλήσει το υπόλοιπο χρέος διότι φρονούσε ότι αυτό έπρεπε να συμψηφιστεί με την πίστωση 29 328 000 ITL που είχε σε εκτέλεση της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00 την οποία είχε συνάψει στις 23 Ιουλίου 1996 στο Μιλάνο (Ιταλία) με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

13 Η Επιτροπή, δεχθείσα κατ' αρχήν τον συμψηφισμό μεταξύ των χρεών της Acentro και των πιστώσεών της έναντι αυτής σε εκτέλεση της συμβάσεως, προέβη σε συγκριτική εξέταση των χρεών και των πιστώσεων εκάστου συμβαλλομένου για το οικονομικό έτος 1997.

14 Κατά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, εκτός των τιμολογίων που μνημονεύονται στη σκέψη 10 ανωτέρω, έξι τιμολόγια για έξοδα τηλεφώνου που δεν είχε εξοφλήσει η Acentro, ήτοι τα τιμολόγια 97171/REE, 97172/REE, 97173/REE, 97174/REE, 97175/REE και 97176/REE, συνολικού ύψους 80 501 938 ITL. Στη συνέχεια, έλαβε υπόψη τα τιμολόγια που είχαν περιληφθεί στους αναλυτικούς πίνακες τους οποίους απέστειλε η Acentro το 1997 που δεν είχαν ακόμη εξοφληθεί, συνολικού ύψους 54 367 200 ITL. Κατέληξε συνεπώς στο πιστωτικό υπέρ αυτής υπόλοιπο των 26 134 738 ITL (13 497,46 ευρώ) και, κατά συνέπεια, σε πίστωση του ίδιου ποσού της Euratom έναντι της Acentro.

15 Με συστημένη επιστολή και με απόδειξη παραλαβής της 31ης Μαΐου 2002, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Acentro το αποτέλεσμα αυτό και την κάλεσε να της καταβάλει το ποσό των 13 497,46 ευρώ εντός δεκαπέντε ημερών από την παραλαβή της επιστολής.

16 Με επιστολή της 10ης Ιουνίου 2002, η Acentro γνωστοποίησε στην Επιτροπή την άρνησή της να εξοφλήσει το επίδικο χρέος διότι φρονούσε ότι αυτό μπορούσε να συμψηφιστεί με την πίστωση που είχε επί της Euratom σε εκτέλεση της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00.

17 Με συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής της 11ης Νοεμβρίου 2002, η Επιτροπή ζήτησε από την Acentro να της καταβάλει το ποσό των 13 497,46 ευρώ.

18 Με επιστολή της 20ής Νοεμβρίου 2002, η Acentro απάντησε στην από 11 Νοεμβρίου 2002 επιστολή της Επιτροπής. Επανέλαβε την άποψή της και ενέμεινε στην άρνησή της να εξοφλήσει το επίδικο χρέος.

19 Με συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής της 20ής Ιανουαρίου 2004, η Επιτροπή κάλεσε και πάλι την Acentro να της καταβάλει το ποσό των 13 497,46 ευρώ.

20 Δεδομένου ότι η Acentro δεν έδωσε συνέχεια στην τελευταία επιστολή η Επιτροπή εξουσιοδότησε Ιταλό δικηγόρο να εισπράξει το ποσό που θεωρούσε ότι της όφειλε η εναγομένη. Δεδομένου ότι δεν υπήρξε καμία εξέλιξη και δεν εισπράχθηκε η πίστωση της Euratom επί της Acentro, η Επιτροπή αποφάσισε να προσφύγει στο Πρωτοδικείο (νυν Γενικό Δικαστήριο) βάσει της ρήτρας διαιτησίας που περιέχει το άρθρο 15 της συμβάσεως.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

21 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Οκτωβρίου 2008, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση αγωγή βάσει του άρθρου 153 ΕΑ.

22 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στα ερωτήματα του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 11ης Φεβρουαρίου 2010.

23 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ζήτησε την άδεια να καταθέσει στη δικογραφία ορισμένα πρόσθετα έγγραφα σχετικά με την επίδικη πίστωση. Η Acentro αντιτάχθηκε. Τα έγγραφα δεν κατατέθηκαν στη δικογραφία.

24 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να υποχρεώσει την Acentro να της καταβάλει το ποσό 13 497,46 ευρώ ως κεφάλαιο·

— να υποχρεώσει την Acentro να της καταβάλει το ποσό των 2 278,55 ευρώ ως τόκους υπερημερίας έως την ημερομηνία καταθέσεως της αγωγής και τόκους υπερημερίας από την ημερομηνία καταθέσεως της παρούσας αγωγής μέχρι εξοφλήσεως του κεφαλαίου, τόκοι που θα υπολογιστούν εκ των υστέρων με βάση το επιτόκιο που καθορίζει η ιταλική νομοθεσία·

— να υποχρεώσει την Acentro να της καταβάλλει τόκους επί των τόκων υπερημερίας που είχαν παραχθεί κατά την ημερομηνία καταθέσεως της παρούσας αγωγής, οι οποίοι θα υπολογιστούν εκ των υστέρων αναλόγως της ημερομηνίας καταβολής των τόκων υπερημερίας κατά τα ανωτέρω, καθώς και προς το επιτόκιο που καθορίζει η ιταλική νομοθεσία·

— να καταδικάσει την Acentro στα δικαστικά έξοδα.

25 Η Acentro ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να διαπιστώσει και να κηρύξει το ανυπόστατο, το ανίσχυρο και, εν πάση περιπτώσει, το αλυσιτελές της ρήτρας διαιτησίας και συνεπώς να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη·

— να απορρίψει όλα τα αιτήματα της Επιτροπής έναντι της εναγομένης·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

26 Η Acentro, μολονότι δεν προβάλλει ρητώς ένσταση απαραδέκτου με χωριστό δικόγραφο βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, υποστηρίζει ότι η αγωγή είναι απαράδεκτη διότι το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο.

27 Η Acentro υποστηρίζει ότι η ρήτρα του άρθρου 15.2 της συμβάσεως, που αναθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δεν εγκρίθηκε ειδικά και εγγράφως κατά τον χρόνο συνάψεως της συμβάσεως και ότι συνεπώς, βάσει της ίδιας της συμβάσεως, και του άρθρου 1341 του ΑΚ, η ρήτρα αυτή είναι ανίσχυρη, πράγμα που σημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι αναρμόδιο και κατά συνέπεια η αγωγή απαράδεκτη.

28 Η Επιτροπή φρονεί ότι η ρήτρα του άρθρου 15.2 της συμβάσεως δεν υπόκειται στις τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 1341, δεύτερο εδάφιο, του ΑΚ.

29 Πρώτον, το εθνικό δίκαιο εφαρμόζεται αποκλειστικά σε ό,τι δεν προβλέπεται ρητά από τη σύμβαση ή, σε περίπτωση αμφιβολίας, όσον αφορά την ερμηνεία κάποιας ρήτρας της συμβάσεως. Η ρήτρα του άρθρου 15.2 της συμβάσεως, που αναθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα στο Δικαστήριο είναι άκρως σαφής και διαυγής και δεν μπορεί να υπάρξει καμία εύλογη αμφιβολία ως προς το περιεχόμενο και την έννοιά της.

30 Δεύτερον, το άρθρο 1341, δεύτερο εδάφιο, του ΑΚ δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Συναφώς, η Επιτροπή φρονεί, πρώτον, ότι το άρθρο 153 ΕΑ δεν απαιτεί χωριστή και έγγραφη έγκριση των ρητρών διαιτησίας. Κατά την άποψή της, μια εθνική διάταξη που απαιτεί τη ρητή συνομολόγηση της ρήτρας αυτής με χωριστή έγγραφη πράξη, έρχεται αναπόφευκτα σε σύγκρουση με το γράμμα και το πνεύμα της προαναφερθείσας διάταξης της Συνθήκης ΕΑ που υπερισχύει του εθνικού δικαίου. Εν συνεχεία, κατά το Corte suprema di cassazione (αναιρετικό δικαστήριο), η χωριστή και έγγραφη έγκριση δεν απαιτείται για τις συμβάσεις έργων που συνάπτονται με δημόσιους οργανισμούς, με ανοιχτές διαδικασίες επιλογής, όπως εν προκειμένω. Τρίτον, η χωριστή και έγγραφη έγκριση έχει εφαρμογή αποκλειστικά σε περιπτώσεις, χαρακτηριστικό των οποίων είναι η προφανής έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των συμβαλλομένων. Κατά την Επιτροπή, είναι φανερό ότι η σύμβαση έχει τα χαρακτηριστικά κλασικής εμπορικής σχέσης «business to business» στην οποία τα μέρη κατέληξαν μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ επαγγελματιών με πλήρη επίγνωση της σημασίας των διαπραγματεύσεων αυτών.

31 Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, αν θεωρηθεί ότι όχι μόνο το εθνικό δίκαιο, αλλά και η ειδική διάταξη του άρθρου 1341, δεύτερο εδάφιο, του ΑΚ έχουν εφαρμογή σε ό,τι προβλέπει η σύμβαση, πράγμα που αμφισβητεί, η Acentro έδωσε πλήρως και ανεπιφύλακτα τη συναίνεσή της κατά τις διαπραγματεύσεις που ακολούθησαν την πρόσκληση υποβολής προσφορών στη διατύπωση της ρήτρας διαιτησίας στη σύμβαση.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

32 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι οι αρμοδιότητες του Γενικού Δικαστηρίου είναι αυτές που απαριθμούν τα άρθρα 225 ΕΚ και 140 Α ΕΑ, όπως αυτά συγκεκριμενοποιούνται στο άρθρο 51 του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Κατ' εφαρμογήν των διατάξεων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί διαφορών στον τομέα των συμβάσεων που φέρονται ενώπιόν του παρά μόνον βάσει ρήτρας

διαιτησίας. Η αρμοδιότητα αυτή, βασιζόμενη σε ρήτρα διαιτησίας, συνιστά παρέκκλιση από το κοινό δίκαιο και συνεπώς πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά (απόφαση του Δικαστηρίου της 18 Δεκεμβρίου 1986, 426/85, Επιτροπή κατά Zoubek, Συλλογή 1986, σ. 4057, σκέψη 11).

33 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, η αρμοδιότητα των Δικαστηρίων της Ένωσης να εκδικάζουν, βάσει ρήτρας διαιτησίας διαφορές περί συμβάσεων, εκτιμάται αποκλειστικώς και μόνον βάσει των διατάξεων του άρθρου 238 ΕΚ ή του άρθρου 153 ΕΑ και των όρων της ίδιας της ρήτρας και δεν μπορούν να τους αντιταχθούν διατάξεις του εθνικού δικαίου που θα περιόριζαν, ενδεχομένως, την αρμοδιότητάς του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 1992, C-209/90, Επιτροπή κατά Feilhauer, Συλλογή 1992, σ. I-2613, σκέψη 13, και της 6ης Απριλίου 1995, C-299/93, Bauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-839, σκέψη 11).

34 Εν προκειμένω, η σύμβαση περιέχει ρήτρα διαιτησίας κατά την έννοια του άρθρου 153 ΕΑ, υπέρ των Δικαστηρίων της Ένωσης.

35 Η σύμβαση υπεγράφη στις 6 Απριλίου 1990. Η ρήτρα διαιτησίας όμως δεν υπεγράφη δεύτερη φορά με χωριστή πράξη από τον αντισυμβαλλόμενο της Επιτροπής.

36 Ωστόσο, καίτοι το διέπον τη σύμβαση εθνικό δίκαιο απαιτεί ειδική έγκριση, η έλλειψή της δεν συνεπάγεται ότι η ρήτρα διαιτησίας είναι ανίσχυρη.

37 Συγκεκριμένα, από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 33 ανωτέρω προκύπτει ότι η σύμβαση που περιέχει ρήτρα διαιτησίας κατά την έννοια του άρθρου 238 ΕΚ ή του άρθρου 153 ΕΑ, διέπεται μεν από το εθνικό δίκαιο όπως ορίζεται στη σύμβαση

πλην όμως η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης διέπεται μόνον από την οικεία συνθήκη και τους όρους της ίδιας της ρήτρας διαιτησίας. Το εθνικό δίκαιο όμως δεν μπορεί να εμποδίσει την αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης. Η νομολογία αυτή εφαρμόζεται επίσης και στις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης στην οποία η ίδια η σύμβαση απαιτεί ειδική έγγραφη έγκριση.

38 Από τις προεκτεθείσες θεωρήσεις και τη νομολογία προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο βάσει του άρθρου 153 ΕΑ και του άρθρου 15.2 της συμβάσεως, να εκδικάσει την υπό κρίση διαφορά.

Επί της ουσίας

Επί του αιτήματος καταβολής των κατά κεφάλαιο οφειλομένων ποσών

— Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Η Επιτροπή φρονεί ότι η ύπαρξη πιστώσεως ύψους 13 497,46 ευρώ υπέρ της Euratom αποδείχθηκε επαρκώς σε σχέση με τις διατάξεις της συμβάσεως και συνεπώς είναι βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 1219, πρώτο εδάφιο, του ΑΚ, η Acentro οχλήθηκε νομοτύπως και με επίδοση κλήσεως.

40 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι χρησιμοποίησε, για να υπολογίσει το ποσό της επίδικης πίστωσης, τα αντίστοιχα τιμολόγια που είχε στη διάθεσή της σχετικά με τα τρία είδη χρηματικών αξιώσεων που οφείλει η Acentro κατά το άρθρο 7 της συμβάσεως, δηλαδή την προμήθεια 3 % επί της εκδόσεως αεροπορικών διεθνών εισιτηρίων (τιμολόγιο αριθ. 97182/REE για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 έως 31ης Μαρτίου 1997), τα έξοδα τα σχετικά με τη διάθεση των χώρων στην Ispra (τιμολόγιο αριθ. 97170/REE για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 1996 έως 31 Μαρτίου 1997) και τα έξοδα συνήθους λειτουργίας (τιμολόγια αριθ. 97171/REE, 97172/REE, 97173/REE, 97174/REE, 97175/REE και 97176/REE, που αντιπροσωπεύουν, κατ' ουσίαν, όλα τα έξοδα τηλεφώνου της Acentro για τον Μάρτιο 1997 και τις περιόδους από Ιανουάριο έως Μάρτιο και Μάιο έως Ιούνιο 1996).

41 Απαντώντας στο επιχείρημα της Acentro ότι δεν προσκόμισε επαρκή δικαιολογητικά σχετικά με τα τιμολόγια τηλεφώνου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έκδοση των τιμολογίων γινόταν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 της συμβάσεως και ότι η Acentro ουδέποτε διατύπωσε την παραμικρή αντίρρηση. Προσθέτει δε ότι η Acentro ουδέποτε αμφισβήτησε το περιεχόμενο των οκτώ τιμολογίων που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη ούτε το περιεχόμενο των τιμολογίων τηλεφώνου.

42 Επιπλέον, ο χρόνος που μεσολάβησε παίζει σημαντικό ρόλο εν προκειμένω. Συναφώς η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατά το ιταλικό δίκαιο, η υποχρέωση διατηρήσεως των τιμολογίων που αφορούν τη σύμβαση καλύπτει δέκα έτη στο πλαίσιο του αστικού δικαίου και πέντε έτη στο πλαίσιο του φορολογικού δικαίου, συνεπώς επέδειξε περισσότερη σύνεση διατηρώντας τα λογιστικά στοιχεία επί περίοδο μακρύτερη από τις περιόδους που απαιτεί το ιταλικό δίκαιο.

43 Κατά την Επιτροπή, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου χρονικού διαστήματος που χρειάστηκε για να αντιδράσει η Acentro, τα μόνο στοιχεία από τα οποία ήταν δυνατό να συναχθούν κατά τρόπο σαφή και τεκμηριωμένο οι θέσεις του ενεργητικού και του παθητικού στο πλαίσιο των κινήσεων κεφαλαίων σχετικά με τη σύμβαση χάθηκαν ή είναι πολύ δύσκολο να συγκεντρωθούν 12 έτη μετά τα πραγματικά περιστατικά.

44 Ομοίως, η δυσκολία ευρέσεως των στοιχείων σχετικά με τις τηλεφωνικές επικοινωνίες από τον επιχειρηματία που παρείχε τότε τις υπηρεσίες αυτές συνδέεται με το γεγονός ότι η Acentro είχε επιλέξει να χρησιμοποιεί το τηλεφωνικό κέντρο των εγκαταστάσεων της Ispra για τις επικοινωνίες του πεδίου των υποχρεώσεών της. Η επιλογή αυτή συνεπαγόταν την ανάγκη χωριστής τιμολογήσεως των εξόδων χρησιμοποιήσεως των υπηρεσιών αυτών από την Acentro. Σύμφωνα με την κοινοτική και την εθνική ρύθμιση που διέπει την επεξεργασία των δεδομένων και την προστασία της ιδιωτικής ζωής, τα εν λόγω στοιχεία δεν μπορούσαν να διατηρηθούν επί μεγάλο διάστημα.

45 Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί, αναφερόμενη στην αλληλογραφία που αντάλλαξε με την Acentro, ότι η τελευταία ουδέποτε αμφισβήτησε την ύπαρξη της επίδικης πίστωσης και υποστήριξε συναφώς ότι η πίστωση αυτή έπρεπε να συμψηφιστεί με άλλη πίστωση που ισχυριζόταν ότι είχε έναντι της Επιτροπής βάσει της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00. Κατά την Επιτροπή όμως ο συμψηφισμός αυτός προϋποθέτει αναγκαστικά την αναγνώριση από την Acentro των ποσών που της οφείλει.

46 Όσον αφορά τον συμψηφισμό, η Επιτροπή, η οποία δεν αναγνωρίζει καμία οφειλή έναντι της Acentro σε εκτέλεση της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00, παρατηρεί ότι κατά το άρθρο 1241 του ΑΚ και το άρθρο 1242, πρώτο εδάφιο, του ΑΚ, ο συμψηφισμός για τον οποίο κάνει λόγο η Acentro δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αν δύο πρόσωπα είναι οφειλέτες το ένα έναντι του άλλου και αν η οφειλή εκάστου είναι βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή. Κατά την Επιτροπή αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω δεδομένου ότι την πρώτη πίστωση κατέχει η Euratom επί της Acentro ενώ η Acentro υποστηρίζει ότι έχει πίστωση επί της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή επί νομικού προσώπου διαφορετικού της Euratom.

47 Η Acentro υπενθυμίζει ότι ο πιστωτής υποχρεούται να αποδείξει την πίστωσή του, σύμφωνα με το βάρος αποδείξεως όπως ρυθμίζεται στο άρθρο 2697 του ΑΚ. Συναφώς, υποστηρίζει ότι τα τιμολόγια που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη του αιτήματός της δεν αποτελούν επαρκή απόδειξη της πιστώσεως ούτε βεβαίως του

εκκαθαρισμένου και του απαιτητού της. Ειδικότερα, τα τιμολόγια βάσει των οποίων η Επιτροπή απαίτησε την επιστροφή των εξόδων τηλεφώνου δεν περιέχουν κανένα δικαιολογητικό βάσει του οποίου θα μπορούσε να εξεταστεί το βάσιμο του αιτήματος.

48 Η Acentro αμφισβητεί επίσης το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η από 12 Σεπτεμβρίου 1997 επιστολή της συνιστά αναγνώριση χρέους δεδομένου ότι, κατά τη σύνταξη της επιστολής, θεωρούσε ότι ήταν δυνατός ο συμψηφισμός της εν λόγω οφειλής με την πίστωση που είχε έναντι της Επιτροπής σε εκτέλεση της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

49 Προκαταρκτικώς διαπιστώνεται ότι κατά το άρθρο 2697 του ΑΚ, ο δανειστής οφείλει να αποδείξει το βάσιμο της αξιώσεώς του. Εν προκειμένω, η Επιτροπή στηρίχθηκε σε οκτώ τιμολόγια που απεστάλησαν στο πλαίσιο συμβατικής σχέσης για να αποδείξει την πίστωση της Euratom επί της Acentro.

50 Διαπιστώνεται επίσης ότι, για να θέσει υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη της επίδικης πίστωσης, η Acentro υποστηρίζει μόνο, κατ' ουσίαν, ότι τα τιμολόγια, βάσει των οποίων η Επιτροπή απαίτησε την απόδοση των εξόδων τηλεφώνου, δεν περιέχουν κανένα δικαιολογητικό βάσει του οποίου θα μπορούσε να εξακριβωθεί το βάσιμο του αιτήματος αυτού.

51 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η Acentro είχε, κατά τη σύμβαση, την επιλογή να χρησιμοποιήσει το τηλεφωνικό κέντρο των εγκαταστάσεων Ispra για τις επικοινωνίες του κύκλου των καθηκόντων της (άρθρο 5.2, δεύτερο εδάφιο, της συμβάσεως) ή να ενεργοποιήσει και να διατηρήσει με δικά της έξοδα, πληρώνοντας απευθείας τον παρέχοντα την υπηρεσία αυτή, τις αναγκαίες γραμμές τηλεφωνικές, τηλετυπίας και

τηλεαντιγραφής τις αναγκαίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της (άρθρα 5 και 7 της συμβάσεως). Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών προτίμησε να χρησιμοποιήσει το τηλεφωνικό κέντρο των εγκαταστάσεων Ispra και τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τις επικοινωνίες που απαιτούσε η παροχή των υπηρεσιών της.

52 Η επιλογή αυτή είχε ως αποτέλεσμα την ανάγκη χωριστής τιμολογήσεως των εξόδων χρήσεως των υπηρεσιών αυτών από την Acentro. Συγκεκριμένα, η τεχνική υπηρεσία των εγκαταστάσεων Ispra κατέγραψε, ανατρέχοντας στους πίνακες τηλεφωνικών επικοινωνιών του φορέα τηλεφωνίας, τις τηλεφωνικές επικοινωνίες που πραγματοποίησε η Acentro, υπολόγισε το αντίστοιχο ποσό και διαβίβασε τα στοιχεία στην οικονομική υπηρεσία η οποία εξέδωσε το τιμολόγιο και το απέστειλε στην Acentro, επισυνάπτοντας κατάλογο των εν λόγω τηλεφωνικών επικοινωνιών.

53 Διαπιστώνεται δηλαδή ότι η τιμολόγηση γινόταν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 της συμβάσεως και ότι η Acentro ουδέποτε αμφισβήτησε αυτό τον τρόπο ενεργείας κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως.

54 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν αποδεικνύει ότι, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η Acentro αμφισβήτησε τα επίδικα τιμολόγια ή τις επακόλουθες υπενθυμίσεις που της απηύθυνε η Επιτροπή.

55 Αντιθέτως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Acentro, αντί να αμφισβητήσει τα ζητούμενα ποσά ή να ζητήσει εξηγήσεις σχετικά με τα επίδικα τιμολόγια κάλεσε την Επιτροπή να συμψηφίσει την οφειλή αυτή με άλλη πίστωση που ισχυριζόταν ότι είχε έναντι της Επιτροπής, σε εκτέλεση άλλης συμβάσεως, δηλαδή της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00.

56 Ανεξάρτητα από το ζήτημα αν η Acentro και η Επιτροπή είναι οφειλέτες η μία έναντι της άλλης ή αν το γεγονός ότι οι συμβάσεις συνήφθησαν από την Acentro με

δύο διαφορετικές Κοινότητες, και συγκεκριμένα η σύμβαση παροχής υπηρεσιών Phare αριθ. 96-0781.00 με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η σύμβαση με την Euratom, εμποδίζει τον συμψηφισμό που πρότεινε η Acentro, διαπιστώνεται ότι η αντίδραση αυτή δεν αρκεί καθεαυτή ώστε να θεωρηθεί ότι συνιστά αμφισβήτηση των επίδικων τιμολογίων.

57 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι συμβατικές σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και της Acentro διέπονταν, κατά το ιταλικό δίκαιο, από την αρχή της καλής πίστης. Η αρχή αυτή συνεπάγεται ότι αν ένας των συμβαλλομένων, εν προκειμένω η Acentro, αμφισβητεί ένα ή περισσότερα τιμολόγια ή ορισμένα στοιχεία τιμολογίων, οφείλει, εντός ευλόγου χρόνου, να ενημερώσει συναφώς τον άλλο συμβαλλόμενο, εν προκειμένω την Επιτροπή.

58 Επομένως, η Acentro όφειλε να ζητήσει διευκρινίσεις ή λεπτομέρειες όσον αφορά τα επίδικα τιμολόγια κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, πράγμα που δεν έπραξε.

59 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα της Επιτροπής να υποχρεωθεί η Acentro να της καταβάλει το ποσό των 13 497,46 ευρώ κατά κεφάλαιο, που αντιστοιχούν στην πίστωση που έχει η Euratom επί της Acentro σε εκτέλεση της συμβάσεως.

Επί του αιτήματος επιδικάσεως τόκων υπερημερίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

60 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το σημείο αφετηρίας του υπολογισμού των τόκων υπερημερίας είναι η 25η Ιουνίου 2002. Υποστηρίζει ότι για την περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας αυτής, κατά την οποία η Acentro έλαβε όχληση να καταβάλει το κεφάλαιο, και της 10ης Οκτωβρίου 2008, ημερομηνία καταθέσεως της αγωγής, το ποσό των τόκων υπερημερίας, υπολογιζομένων κατά το εφαρμοστέο νόμιμο επιτόκιο, είναι 2 278,55 ευρώ.

61 Κατά την Επιτροπή, οι τόκοι υπερημερίας που θα γεννηθούν μετά την ημερομηνία καταθέσεως της υπό κρίση αγωγής και μέχρι πλήρους εξοφλήσεως του κεφαλαίου πρέπει να υπολογιστούν χωριστά με το επιτόκιο που καθορίζει η ιταλική νομοθεσία.

62 Τέλος, αναφερόμενη στο άρθρο 1283 του ΑΚ, η Επιτροπή ζητεί και πρόσθετους τόκους. Υποστηρίζει δε ότι οι τόκοι αυτοί πρέπει επίσης να υπολογιστούν χωριστά αναλόγως της ημερομηνίας καταβολής των τόκων που θα έχουν γεννηθεί και με το επιτόκιο που καθορίζει η ιταλική νομοθεσία.

63 Η Acentro δεν ανέπτυξε κανένα επιχείρημα επ' αυτού.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

64 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 59 ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα της Επιτροπής όσον αφορά την καταβολή του ποσού των 13 497,46 ευρώ που οφείλονται ως κεφάλαιο.

65 Όσον αφορά τους τόκους, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή παρατήρησε με την από 31 Μαΐου 2002 επιστολή της, ότι το ποσό που οφείλεται ως κεφάλαιο έπρεπε να καταβληθεί εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής αυτής. Η επιστολή αυτή παρελήφθη το αργότερο στις 10 Ιουνίου 2002 από την Acentro.

66 Ελλείψει συμβατικών τόκων και στο μέτρο που η επίδικη σύμβαση διέπεται από το ιταλικό δίκαιο, πρέπει να εφαρμοστούν οι κατάλληλες διατάξεις και να επιβληθούν οι τόκοι που προβλέπει η ιταλική νομοθεσία.

67 Κατά το ιταλικό δίκαιο και ειδικότερα κατά το άρθρο 1224 του ΑΚ, ο δανειστής μπορεί, σε περίπτωση μη πληρωμής, να απαιτήσει τους τόκους που καθορίζει ο νόμος χωρίς να δικαιολογήσει ζημία.

68 Επιπλέον, κατά το άρθρο 1283 του ΑΚ, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικούς τόκους από την ημερομηνία καταθέσεως του εισαγωγικού δικογράφου, εφόσον πρόκειται για τόκους που οφείλονται επί περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών.

69 Κατά το άρθρο 1284 του ΑΚ:

«Το επιτόκιο των νομίμων τόκων καθορίζεται σε 3 % ετησίως. Με πρωτοβουλία του Υπουργού Οικονομίας, και με διάταγμα δημοσιευόμενο στην Gazzetta ufficiale della Repubblica Italiana πριν τις 15 Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται της εφαρμογής του επιτοκίου, είναι δυνατόν να τροποποιείται ετησίως αναλόγως της ακαθάριστης μέσης ετήσιας απόδοσης των κρατικών ομολόγων διαρκείας κάτω των δώδεκα μηνών και λαμβανομένου υπόψη του ποσοστού πληθωρισμού που καταγράφηκε στη διάρκεια του έτους. Αν δεν καθοριστεί νέο επιτόκιο πριν τις 15 Δεκεμβρίου το ισχύον παραμένει αμετάβλητο κατά το επόμενο έτος […]».

70 Το επιτόκιο αυτό έχει καθοριστεί σε 3 % με την υπουργική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2001, που δημοσιεύθηκε στην *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* αριθ. 290, της 14ης Δεκεμβρίου 2001, και παρέμεινε εφαρμοστέο κατά τα έτη 2002 και 2003. Τροποποιήθηκε με την υπουργική απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2003, που δημοσιεύθηκε στην *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* αριθ. 286, της 10ης Δεκεμβρίου 2003, που το καθόρισε σε 2,5 % από 1ης Ιανουαρίου 2004, και

παρέμεινε εφαρμοστέο κατά τα έτη 2004 έως 2007. Με την υπουργική απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2007, που δημοσιεύθηκε στην *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* αριθ. 291, της 15ης Δεκεμβρίου 2007, το επιτόκιο καθορίστηκε σε 3 % από 1ης Ιανουαρίου 2008.

71 Όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 65 ανωτέρω, η επιστολή οχλήσεως περιήλθε εν προκειμένω στην Acentro, το αργότερο στις 10 Ιουνίου 2002. Κατά συνέπεια, η προθεσμία των δεκαπέντε ημερών έληξε στις 25 Ιουνίου 2002. Επομένως, οι τόκοι υπερημερίας αρχίζουν να τρέχουν από την ημερομηνία εκείνη.

72 Εξ αυτού έπεται ότι το συνολικό ποσό των τόκων υπερημερίας που οφείλει η Acentro είναι, κατά τον χρόνο καταθέσεως του εισαγωγικού δικογράφου, 2 278,55 ευρώ.

73 Επομένως, η Acentro πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει στην Επιτροπή το ποσό των 13 497,46 ευρώ που οφείλεται ως κεφάλαιο, το ποσό των 2 278,55 ευρώ ως τόκους υπερημερίας που είχαν γεννηθεί κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αγωγής (10 Οκτωβρίου 2008) καθώς και τόκους υπερημερίας επί των ποσών αυτών που υπολογίζονται σύμφωνα με το ισχύον επιτόκιο, από 10 Οκτωβρίου 2008 μέχρι την ημέρα πλήρους εξοφλήσεως του οφειλομένου κατά κεφάλαιο ποσού.

Επί των δικαστικών εξόδων

74 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η εναγομένη ηττήθηκε πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Υποχρεώνει την Acentro Turismo SpA να καταβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το ποσό 13 497,46 ευρώ που οφείλεται ως κεφάλαιο, το ποσό των 2 278,55 ευρώ ως τόκους υπερημερίας που είχαν γεννηθεί κατά την κατάθεση της αγωγής καθώς και τόκους υπερημερίας επί των ποσών αυτών υπολογιζομένους προς το ισχύον επιτόκιο από 10 Οκτωβρίου 2008 μέχρι την ημέρα πλήρους εξοφλήσεως του κατά κεφάλαιο οφειλομένου ποσού.**

2) **Καταδικάζει την Acentro Turismo στα δικαστικά έξοδα.**

Martins Ribeiro Παπασάββας Wahl

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 2010.

(υπογραφές)